

NASZA PANI

Agnieszka Charkot

Ku pamięci:

Haliny, w trzech stanach skupienia:

Haliny w wieku 11 lat

Haliny w wieku 22 lat

Haliny w wieku 85 lat

Sąsiadek, czterogłowego smoka, bo cztery głowy to zdecydowanie lepszy widok na wszystkie strony świata:

Naftaliny

Pani Walewskiej

Trwałej Ondulacji

Endoprotezy

Sejmu Śląskiego z 1926: ks brzuska panowie machej sobota janicki sikora juchelek

Lekarza

Tłumacza przysięgłego

Pana z telewizji

Reklamy

Mietków, nic specjalnego:

Mietka chinola

Mietka cukiernika

Mietka rzeźnika

Zespołu jelita drażliwego

Ta historia wydarzyła się naprawdę.

Postaci, jak i większość wypowiedzi, zaczerpnięte zostały ze źródła.

Niestety w źródle tym woda była zatruta.

OGROMNA BETONOWA WIEŚ

Blok. Okna. Pelargonie. Parapety. Sąsiadki. Wszystkie wypindrzone. Nie można się pokazać światu zaniedbaną, a co dopiero sąsiadce. Każda z nich czujna i skupiona. Jedna mądrzejsza od drugiej. Trwa zlot i dyskusja nad generalnym raportem o kondycji osiedla, czyli całego świata. Jak co czwartek. Tradycja. A tę należy szanować.

TRWAŁA ONDULACJA

ale mgłą zaszło

ENDOPROTEZA

nic nie widać co u tych

z naprzeciwka

PANI WALEWSKA

kanapę im nową przywieźli

ale przez tę mgłę nie widziałam

jaki kolor

NAFTALINA

a ze starą co zrobili

TRWAŁA ONDULACJA

pewnie wyrzucili

ENDOPROTEZA

przecież dobra była

PANI WALEWSKA

jutro zerknę jak będę ze śmieciami szła

NAFTALINA

a ta spod piątki to

wczoraj

rybę na obiad smażyła

TRWAŁA ONDULACJA

okna nie można było otworzyć

tak śmierdziało

ENDOPROTEZA

w środę rybę robić

ludzie wstydu nie mają

PANI WALEWSKA

to co ona w piątek ugotuje

ENOPROTEZA

same ziemniaki

WSZYSTKIE

śmiech

NAFTALINA

a ta spod jedyńki to nie lepsza

ENDOPROTEZA

a taaa

halina

PANI WALEWSKA

a ona nie jest przypadkiem

kuzynką tej co kiedyś

pod ósemką mieszkała

ale od strony jej kuzyna brata ciotecznego

wnuka wujecznego od syna brata matki

NAFTALINA

nie wiem

ale nie wygląda jak nasza

TRWAŁA ONDULACJA

a jak sobie włosy raz zrobiła

jak ta aktorka jak jej tam

przecież to normalnemu człowiekowi nie pasuje

PANI WALEWSKA

a gdzie ona pracuje

TRWAŁA ONDULACJA

chyba w cukierni robi

zawsze tyle pączków do domu znosi

ENDOPROTEZA

nie

w szkole uczy

NAFTALINA

żeby uczyć w szkole

to trzeba coś wiedzieć

PANI WALEWSKA

poza tym ona nie wygląda z twarzy na

nauczycielkę

NAFTALINA

ona jest tak gruba

że całą tablicę by zasłaniała

TRWAŁA ONDULACJA

mówię że robi w cukierni

kto normalny tyle pączków by jadł

PANI WALEWSKA

ja to mam zgagę po pączkach

NAFTALINA

też nie mogę

cukru muszę pilnować

ENDOPROTEZA

jestem pewna że ona

jest nauczycielką

tarota stawiałam

PANI WALEWSKA

ta halina już tu z miesiąc mieszka

i nigdy nie widziałam żeby ktoś do niej przychodził

NAFTALINA

żadnego chłopca

TRWAŁA ONDULACJA

ona chyba w ogóle

mało w domu siedzi

PANI WALEWSKA

myślicie że do chłopca lata

NAFTALINA

koniec świata

co to się teraz wyprawia

to się jakąś apokalipsą wszystko skończy

ENDOPROTEZA

ptaki już nisko latają

TRWAŁA ONDULACJA

mnie pelargonie padły

jak ona raz pod moimi

oknami przechodziła

ENDOPROTEZA

za moich czasów

to było zupełnie inaczej

i dobrze było jak było

PANI WALEWSKA

trzeba do niej zajść na jakąś rewizję

że tak niby po cukier czy co

TRWAŁA ONDULACJA

ja bym i poszła ale

mnie się serce łamie

że młoda kobieta

nie brzydka raczej

nie głupia chyba

i zamiast w domu siedzieć

to ona do pracy musi chodzić

ENDOPROTEZA

ani dzieci nie ma

ani chłopca

tak się nie da żyć

NAFTALINA

a dom nie może
stać pusty
kobieta powinna
siedzieć w domu
żeby tego
fengszui nie zaburzać
inaczej cała nasza cywilizacja
stanie w obliczu zagrożenia
dom można zburzyć już w trzy dni
ale wybudować go w trzy dni
tego nikt jeszcze nie zrobił

ABECADŁO Z PIECA SPADŁO

Mgła się zagęszcza, więc nie za bardzo widać, że cofanie się w mentalności, aż do starych pruskich praw dzieje się za górami, za lasami i za siedmioma morzami, czyli w Katowicach. W tej mgle migają tylko dwa punkty – oczy Haliny. Zwykłej kobiety. Z twarzy podobnej trochę do mnie, trochę do ciebie, a trochę do nikogo. Zdawać by się mogło, że jest sama, ale to nie do końca prawda. Za dużo myśli płacze się w jej głowie. Może jest za bardzo pamiętliwa, albo sentymentalna? Stoi z całym bagażem pełnym siebie, a obok niej nadwaga, odwaga i niepokój.

Ale szczerze mówiąc, tak zupełnie między nami, Halina powinna siedzieć na kiblu. Wiadomo przecież, że najważniejsze rozkminy przychodzą właśnie tam.

HALINA, 11

ćwierkają wróbelki od samego rana
- ćwir ćwir. dokąd idziesz halinko kochana?
- ćwir ćwir. dokąd idziesz halinko kochana?
a halinka na to
śmiejąc się wesoło
- szkolny rok się zaczął więc idę do szkoły.

HALINA, 22
idę do cukierni.
ktoś coś chce?

HALINA, 85
chciałabym umieć
być jeszcze szczęśliwa

HALINA, 22
albo nie idę?

HALINA, 11
pif paf! pif paf!
ręce do góry
to ja
rok 1915!
II brygada legionów polskich pokonała rosjan w bitwie pod rafajłową
pif paf! pif paf!
a ja właśnie dowiedziałam się
że nie jestem księżniczką! pif paf!
sukienka którą mam na sobie
okazuje się nie być
z jedwabiu tylko
po mamie. paf! pif paf!

HALINA, 22
ciągle w mojej głowie wojna.

HALINA, 85
takie mam coś
myśli niespokojne.
ale to dobrze.
to znaczy że jeszcze
nie umieram.

HALINA, 22
może to przez
najniższą krajową?

tak

to może wzbudzać niepokój.

jedyne na co mnie stać

to pączki.

HALINA, 85

dopiero przed śmiercią

człowiek robi się spokojny

i ma podobno skok

sił witalnych.

HALINA, 11

jest rok 1915 pif paf!

mam jedenaście lat.

HALINA, 22

w 1926 mam dwadzieścia dwa lata.

jem pączki zagryzam je pączkami

i popijam to wyciekającą z pączków marmoladą.

cała jestem w lukrze.

HALINA, 11

dorośli już nie uśmiechają się

do mnie tak

jak się uśmiecha do dziecka.

co raz rzadziej całują mnie w czoło

i co raz częściej mówią

HALINA, 85

życie trzeba sobie rozsądnie
dawkować.

a najlepiej spożywać

w małych ilościach

bo inaczej

łatwo o przeczyszczenie.

HALINA, 11

pif paf! pif paf!

przestaje być dzieckiem.

uśmiecham się już zupełnie inaczej

niż kiedyś. paf

pif

paf!

HALINA, 22

1926 cieszyłam się

na ciebie jak głupi

do pączka.

HALINA, 85

jak się człowiek cieszy

to zaraz jeb!

HALINA, 11

pif paf!

HALINA, 85

wali się jak u tuwima.

potem ciężko zasnąć

jak tak wszystko w życiu walnie.

zaraz się ciśnienie podnosi.

nie zaśniesz no nie zaśniesz.

HALINA, 11

pocą mi się dłonie

i boli mnie brzuch.

prawdziwej księżniczce nie pocą się dłonie

i nie boli jej brzuch.

nawet jak zje zatrute jabłko to

od razu idzie spać

a jak ja zjadłam jabłko
to tak bolał mnie brzuch że nie mogłam zasnąć.

HALINA, 22
najbardziej szanuję pączki za
cukier.
nie mogę po nim zasnąć.
podnosi się poziom glukozy
i serotoniny.
leżę tak sobie wtedy
i myślę
nie wiem
o pierdołach totalnych.

HALINA, 11
jeżeli nie jestem
księżniczką
to chyba muszę być kimś innym.
trudno.
zawsze mogło być
gorzej.
pif paf! pif paf!
mogłam nie mieć rączki albo nóżki paf!
i nawet tak mi się lżej zrobiło
że mogę na nowo być kim chcę.

HALINA, 85
nie mogę spać odkąd
zrozumiałam że nie będę już
nikim innym niż jestem.

HALINA, 22

jest jedna taka

kołysanka

pączki pączki z anielskiej mączki

nanana lalala oooo oooo.

HALINA, 11

wiem! pif paf!

będę nauczycielką.

to jest super myśl!

będę nauczycielką! będę nauczycielką! będę nauczycielką! nauczycielką nauczycielką!

pif paf! pif paf! trafiony zatopiony!

będę miała dziennik i stawiała oceny

i będę się uczyła piosenek i wierszyków.

HALINA, 85

jebudu jebudu

co to się dziś stało

życie z pieca spadło

o ziemię się hukło

w pizdu rozsypało.

Ż zgubiło kropkę swego sensu

Y zabrakło do siebie dystansu

C spuchło ze złości że się nie domyka

I że ma łączyć a nic z tego nie wynika

E załamało wszystkie swoje ręce

bo życie to chuj i nic chyba więcej.

tak więc życie się potłukło

na całkiem nieśmieszne kawały

od dzisiaj nauczycielki mogą stawiać tylko w domu pały.

WIELKI ZDERZACZ HADRONÓW

Całe miasto zatrzęsło się w posadach, kiedy to sąsiadka spod siódemki, Naftalina, zapukała do Haliny swoją silną ręką z bicipsem wyrobionym od tłuczenia mięsa na kotlety. Halina nie zdąży nawet powiedzieć proszę wej, a Naftalina już jest w środku. Czuje się jak u siebie, więc po co czekać na zaproszenie. Życie trzeba brać za mordę, a nie czekać na uprzejmości, a tym bardziej na koniec zdania.

NAFTALINA

cukier ma pożyczyć

HALINA, 22

nie mam

NAFTALINA

żeby sąsiad sąsiadowi cukru

nie pożyczył

wie że przez takie rzeczy

to na świecie wojny wybuchają

słyszała o wojnach domowych

chyba by nie chciała

nieszczęścia tu na nas sprowadzić

HALINA, 22

nie lubię gotować

NAFTALINA

dom bez ciasta

to nie dom

co to ciasto zrobić

to nawet nie robota

raz dwa się zagniała

do pieca i już

nie znam niczego

co by taką satysfakcję w życiu dawało
jak pulchne świeże ciasto
co innego może być ciekawszego do roboty

HALINA, 22

może się pani napije herbaty?

NAFTALINA

pytam z czego żyje
gdzie pracuje
po co pracuje
czemu w domu nie siedzi
tylko tak stoi

HALINA, 22

proszę sobie usiąść.

NAFTALINA

wszystko się tu lepi
nawet krzesło
całe w cukrze
a ja mam cukrzyce
to mi może zaszkodzić
a co to w ogóle takie hałasy były dziwne
tak walnęło
jakby się życie
wywróciło

HALINA, 22

nic nie słyszałam.

NAFTALINA

wielu rzeczy tutaj nie ma

tego nie ma
tamtego nie ma
dzieci nie ma
obiadu nie ma
nic nie ma
i kapcie niech założy
bo później skarpet nie dopierze

HALINA, 22

łóżkadwuosobowegoniemamserwisuobiadowegoniemamidodatkowegoszlafrokateżniemam.

NAFTALINA

niech oddycha
chora jest
coś doskwiera
źle się czuje
niech usiądzie sobie
będzie tak stała to się
żylaków dorobi zobaczy
a czego by jako kobieta chciała

HALINA, 22

całego życia bym chciała.

NAFTALINA

twardo na ziemi trzeba stać
tyle waży że grawitacja na pewno sprzyja
więc niech nie walczy z tym
dom mąż dziecko i wystarczy
w życiu ważne są obowiązki
kobietą się nie rodzisz
kobietą stajesz się przez obowiązki
inaczej to kim będzie no kim

będzie miała pięćdziesiąt lat
i w dowodzie panna
jak to wygląda
a tak z ciekawości zapytam
jak życie
układa się
bo widzę że włosy to
nie za bardzo

HALINA, 22

wystarczyżem moim życiem dotwarzy.

NAFTALINA

niech się tak nie denerwuje
będzie miała męża dzieci
to się cierpliwości nauczy
a jak będzie w domu siedziała
to włosy sobie zrobi jak należy
i przepis na ciasto wtedy dam
niech się nie martwi
pomogę
z pierwszym ciastem pomogę
niech się uśmiechnie no już
proszę powiedzieć
marmolada

HALINA, 22

marmolada.

MARMOLADA KRZEPI

W tej mgłę Halina nie widzi nic poza samą sobą. Ale nie szkodzi. Czasem trzeba dać sobie trochę czasu.

HALINA, 11

uśmiech jest podobno najlepszą bronią pif paf!
odmładza dotlenia relaksuje uśmierza redukuje.
to nie jest wcale takie trudne
się uśmiechać.
już w 1915 pif paf! wiadomo było jak to robić.
przykłada się palce o tutaj
do kącików ust
i unosi się je do góry.
od razu też inaczej wszystko brzmi.
radośnie.
na przykład
1915
izba reprezentantów stanów zjednoczonych
odrzuciła propozycję
przyznania kobietom prawa wyborczego.

HALINA, 22

marmolada!
w 1926 wydarzyło się tak wiele dobrego
halina konopacka ustanowiła
oficjalny lekkoatletyczny rekord świata
w rzucie dyskiem.

HALINA, 85

jakim pyskiem?

HALINA, 22

dyskiem!

HALINA, 11

1915 po raz pierwszy pstryknięto pif paf! zdjęcie plutonowi
choć nikt nie wiedział że to planeta.

HALINA, 85

trzeba było lepiej zająć się fotografią.

HALINA, 22

albo podróżowaniem.

w 1926 mogłabym przepłynąć równik na darze pomorza.

HALINA, 85

jaki kurnik?

HALINA, 22

równik!

HALINA, 85

zbyt mało podróżowałam.

raz tylko byłam nad morzem.

cały wyjazd padało. nogi nie zamoczyłam.

HALINA, 22

amerykańska pływaczka gertrude

ederle jako pierwsza kobieta na świecie

przełynęła kanał la manche.

marmolada!

HALINA, 11

poza mną

w 1915 cieszyły się jeszcze

kobiety w danii i islandii

bo uzyskały prawa wyborcze.

pif paf!

HALINA, 22

marmolada!

HALINA, 85

to 1994 był najważniejszy w całej historii świata.

wtedy polska zadebiutowała

na eurowizji.

edyta górniak śpiewała to nie ja byłam ewą.

zajęła 2 miejsce.

i skradła moje niebo.

to było coś.

cała polska się cieszyła.

który mamy dzisiaj?

HALINA, 11

poniedziałek 1926.

HALINA, 22

poniedziałek 1915.

HALINA, 85

poniedziałku

nie widzę z ciebie wyjścia.

HALINA, 11

no więc w tym 1915 pif paf!

pojechałam do szkoły

bo chciałam być nie tylko

piękną

ale i mądrą.

HALINA, 85

przypomniałam to sobie!

cały czas kurczowo trzymałam walizkę w ręce

tak jakby było w niej całe moje życie.

HALINA, 22

raczej zeszywniała mi ta ręka z zimna.

HALINA, 85

a gdzie ja teraz mam tę walizkę?

HALINA, 11

czego to w niej było!

HALINA, 22

marmolada!

HALINA, 85

gdzie ona jest?

HALINA, 22

sprawdź pod łóżkiem.

HALINA, 85

co z podnóżkiem?

HALINA, 11

pod łóżkiem!

HALINA, 85

o jest.

pod łóżkiem.

tak mi coś mówiło żeby tam sprawdzić.

kiedyś miałam lepszą pamięć.

czego to ja w niej nie miałam!

nie miałam

tableta

komórki

butów nike

podkładu MACa

prawa wyborczego

perspektywy objęcia wysokiego stanowiska państwowego
popcornu do zrobienia w mikrofalach
dostępu do antykoncepcji
bezprowodowego internetu
prawa do związku się z obcokrajowcem bez utraty obywatelstwa polskiego
perspektyw na jakiegokolwiek prawa w małżeństwie
prawa do aborcji
płyty indukcyjnej i zmywarki
prawa do posiadania własnego majątku
karty kredytowej
depilatora
prawa do uczestniczenia w olimpiadach sportowych.
świat mój tak zwyczajny
pod niebem biało czarnym
ludzie są wycięci z szarych stron
ze środka książek.¹

HALINA, 22

pustka w życiu zawsze
rozczarowuje.
gryziesz pączka a tu
psikus!
nie ma nadziei.
marmolada!
suche ciasto zaczyna parzyć podniebienie.
lukier zalepia wszystkie ubytki pomiędzy zębami
a ślina w ataku paniki
zaczyna gęstnieć i

HAINA, 85

pomocy! pomocy!!!
ratunku!!! ludzie!!! ratunku!!! pomocy!!!

¹ Jacek Cygan, *To nie ja*, [źródło: https://www.tekstowo.pl/piosenka,edyta_gorniak,to_nie_ja.html].

HALINA, 22

właśnie tak. tak boli
pączek bez nadzienia.

HALINA, 11

pif paf! pif paf!

HALINA, 85

ratunku!!! ludzie!!!
włamanie! pomocy!!! włamanie!!!

HALINA, 22

nikt się nie włamał.

HALINA, 85

kto wam otworzył?
ja? zapomniałam.

HALINA, 11

to przez pogodę.
mówili że idzie zimne powietrze.
mogą być przymrozki.

HALINA, 85

niż znad skandynawii.
niebo wieje chłodem
piekło kłania się ogniem do stóp
a ja
papierowa marionetka muszę grać.²

HALINA, 22

marmolada
znalazła się na czwartym miejscu
słów które pozwalają uzyskać idealny uśmiech.

² Jacek Cygan, *To nie ja*, [źródło: https://www.tekstowo.pl/piosenka,edyta_gorniak,to_nie_ja.html].

w badaniu wzięty udział
słowa i zwroty z dwudziestu sześciu krajów europejskich.
przed marmoladą z polskich pączków
w zestawieniu znalazły się
hiszpańskie patatas czyli ziemniaki
włoska famiglia czyli rodzina
francuska ouistiti czyli mała małpka.
niestety w zestawieniu nie znalazło się słowo
gruba
które najczęściej idzie w parze
z marmoladą i pączkami
co widać po mnie.
a wiecie że nikt do tej pory nie zapytał mnie
tak po prostu po ludzku
ej a dlaczego jesteś gruba
jak świnia?
a odpowiedź jest
taka prosta
bo zbyt dużo się uśmiecham
jak na nauczycielkę
żyjącą w 1926 roku w katowicach.
tak
to jest bardzo niepokojący fakt.
a niepokój potrafi być
bardzo tuczący.
odkłada się na brzuchu lepiej
niż tłuszcz.

OGROMNA BETONOWA WIEŚ

Blok. Okna. Pelargonie. Parapety. Sąsiadki. Wszystkie wypindrzone. Nie można się światu pokazać zaniedbaną, a co dopiero sąsiadce. Każda z nich czujna i skupiona. Jedna mądrzejsza od drugiej.

*Trwa zlot i dyskusja nad generalnym raportem o kondycji osiedla i całego świata. Jak co czwartek.
Tradycja. A tradycję należy szanować.*

PANI WALEWSKA

i co i co

TRWAŁA ONDULACJA

jak było mów

NAFTALINA

pogadałyśmy

to znaczy głównie ona

gęba to jej się nie zamyka

ENDOPROTEZA

miałam rację

nauczycielka

TRWAŁA ONDULACJA

to głupio brzmi nauczycielka

jak sędzina

PANI WALEWSKA

nauczyciel

to ja rozumiem

to tak jakoś bardziej poważniej

z szacunkiem brzmi

ENDOPROTEZA

a jak w domu ma

czysto

PANI WALEWSKA

w skali od jeden do dziesięciu

NAFTALINA

trzy

TWAŁA ONDULACJA

wiedziałam

PANI WALEWSKA

może do sanepidu trzeba

ją zgłosi

ENDOPROTEZA

a ślady drapieżnika były

NAFTALINA

nie

TRWAŁA ONDULACJA

a jak ubrana była

NAFTALINA

skromna ale czysta sukienka

PANI WALEWSKA

przed kolano

NAFTALINA

no przed

ale ona też jest jeszcze przed trzydziestką

TRWAŁA ONDULACJA

ale jest nauczycielem
to nie wypada
kiedyś to były inne czasy

ENDOPROTEZA

nie zasnę dzisiaj
wiedząc że u niej
taki brud w domu
będę musiała sobie
karty postawić
żeby się oczyścić psychicznie

PANI WALEWSKA

ja już czuję że się
lepię od samego myślenia
o tym brudzie

TRWAŁA ONDULACJA

jesteśmy przecież większością statystyczną
prawda
społecznych nastrojów
prawda
nikt tego nie podważy
prawda
a nastroje mamy jedne
prawda

PANI WALEWSKA

nauczyciel ka
nie żona

ENDOPROTEZA

prawda

HOKUS POKUS CZARY MARY

Żadna z sąsiadek przez lata nie zauważała tego, że wstaje z łóżka lewą nogą. Być może nawet każda z nich miała obie nogi lewe, więc nie było w sumie innej opcji. A wszyscy wiedzą, że wstawanie lewą nogą przekłada się na nastroje. Tak samo, jak krzywo ułożone fusy w kawie, czy fusy między zębami. Wszystko to miało wpływ na wyniki generalnego raportu o kondycji osiedla.

Ednoproteza oddelegowana zostaje na specjalną misję – musi przekazać Sejmowi Śląskiemu osiedlowy raport.

ENDOPROTEZA

entliczek pentliczek

to mój stoliczek

chodźcie panowie

to coś wam powiem

deszczyk pada słońko świeci

prawda sama z kart się skleci

trele morele

tasuję ich wiele

ence pence ence pence

w której ręce

waszą kartę mam

ele mele dudki

wybierz jedną kochaniutki

tyryryry hokus pokus

oj ta karta

jest grzechu warta

czary mary szmery bajery

oto jej właściwe litery

nastroje społeczne są bardzo nierówne śląsk jest w stanie zagrożenia najechały nas nauczycielki bez znieczulenia łamią tradycję i nasze obyczaje a przede wszystkim mocne przywiązanie do rodziny mało nas oj mało nas do pieczenia chleba a żon nie nauczycielek nam tu potrzeba

SEJM ŚLĄSKI z 1926

tak właśnie tak

źle zakręcił ten nasz świat

żon a nie nauczycielek

nam tu potrzeba

to jest prosta życiowa wiedza

to my

najlepsza ekipa

sejmu śląskiego z 1926

ks brzuska panowie machej sobota janicki sikora juchelek

kobieto nauczycielko

masz inne powołanie

i nie jest to nauczanie

powinnaś dzieci w domu chować

i męża swego nad życie miłować

rodziny się nie wybiera

za rodzinę się umiera

taka jest nasza śląska zasada

jak nie rozumiesz to spadaj!

matko śląska nic się nie bój

nauczycielki obce tradycji nam nie zmieniają

prawda jest jedna i tylko nasza

kobieto nauczycielko

masz inne powołanie

i nie jest to nauczanie

powinnaś dzieci w domu chować
i męża swego nad życie miłować

HALO, HUSTON?!

Czy widzicie te obce kobiety? Te nauczycielki przyjezdne na Śląsk z innych regionów Polski? Halo, Huston! Widzicie, jak chodzą? Jak nogi stawiają, jedną przed drugą? Jak patrzą? Jakie oczy mają? Ciekawe, co w głowach mają? Halo, Huston! Widzicie je? Zupełnie nie pasują do tutejszego krajobrazu. Kolory ich sukienek nie pasują do elewacji naszych domów i do koloru naszego nieba. Halo, Huston!

OKOŁO 20 R.N.E.³

trochę więcej swobody od greczynek miała kobieta rzymska.
żona mogła przyjmować gości na równi z mężem.
nie była zamykana ze służebnicami.

WIEK XVII⁴

kobieta została stworzoną
aby podobać się mężczyźnie.

WIEK XVIII⁵

w przemyśle tkackim gdzie kobiety stanowią
więcej niż połowę wszystkich sił roboczych
dzień pracy jest najdłuższy.

215 R.N.E.⁶

u kobiety sama świadomość jej istnienia
powinna wywoływać wstyd.

CHYBA 1859⁷

³ Aneta Górnicka-Boratyńska, „Chcemy całego życia”, str. 141.

⁴ Aneta Górnicka-Boratyńska, op. cit.

⁵ Aneta Górnicka-Boratyńska, op. cit.

⁶ Clemens Alexandrinus.

profesor bischoff dowodził że z powodu
mniejszej wagi mózgu
kobieta raczej do wszystkiego innego może być zdolną
aniżeli do medycyny.

ROK 1926⁸

na uniwersytecie w bostonie ma powstać wydział nauk małżeńskich.
program ćwiczeń zawiera w sobie
roztrząsania takich tematów jak
co ma uczynić żona gdy zauważy że mąż
przestaje ją kochać.

GDZIEŚ W LATACH 354-430⁹

kobieta jest istotą pośrednią która nie została stworzona
na obraz i podobieństwo boga.
to naturalny porządek rzeczy
że kobieta ma służyć mężczyźnie.

SEJM ŚLĄSKI 1926¹⁰

uchwalić wprowadzić.
ustawę uchwalić.
uchwała i wprowadzenie
uchwała i cześć celibatowi.
rozwiążmy stosunek
służby nauczycielskiej
wskutek zawarcia
przez nauczycielkę
związku małżeńskiego.
uchwalić ustawę i wprowadzić

⁷ Aneta Górnicka-Boratyńska, op. cit.

⁸ <https://www.sbc.org.pl/dlibra/publication/161371/edition/151642/content?ref=desc>.

⁹ Św. Augustyn.

¹⁰ Ta i dalsze kwestie Sejmu Śląskiego napisano, jeżeli nie zaznaczono inaczej, na podstawie Sprawozdania stenograficznego Sejmu Śląskiego z dn. 29 marca 1926.

ze względu na dobro
na dobro szkoły
na dobro samej
nauczycielki.

stosunek
stosunek
rozwiążmy ten stosunek.
nie może to być
nie może to być
jeżeli nauczycielkami
są żony.

REKLAMA¹¹

czy przeżywasz chwile ciężkiej depresji
i przesilenia gospodarczego?
dziś słusznym jest aby osoby które mają oparcie
o męża
a zatem nauczycielki zamężne
ustąpiły miejsca
osobom które tego oparcia nie mają.
przed oparciem zapoznaj się z treścią ustawy celibatowej dołączonej do wyprawki szkolnej bądź
skonsultuj się z sąsiadką gdyż każde oparcie niewłaściwie stosowane zagraża twojemu życiu lub
zdrowiu.

DYLEMATY. BIORĘ NA RATY

Halina bije się z czasem. Nie może mu wybaczyć, że przyszło jej żyć w 1926 roku.

REKLAMA

zastanawiałaś się

¹¹ Na podstawie Sprawozdania stenograficznego Sejmu Śląskiego z dn. 29 marca 1926.

co tak naprawdę
cię boli?

HALINA, 22

to chyba była głupia myśl
z tą nauczycielką
i żeby tu przyjechać.

HALINA, 11

myślałam że to dobry zawód.
nauczycielka.

REKLAMA

wprowadź w swoje życie ustawę celibatową
która troszczy się o zamężne nauczycielki i pozwala im
siedzieć w domu bez ograniczeń.
innowacyjny projekt siedzenia w domu
ma niezwykły potencjał.
badania dowodzą że może być wprowadzany
bez względu
na wiek rok kraj pochodzenie
stan skóry umysłu
istniejące ustawy i prawo.

HALINA, 85

wyłącz to radio.

HALINA, 22

nie mogę.

HALINA, 85

przekręć gałką.

HALINA, 22

nie mogę

teraz stracić pracy.

nic nie odłożyłam.

a w ustawie jest napisane

że zamężne i ciężarne

tracą prawo do wykonywania zawodu

i emerytury.

spójrz na mój brzuch.

wszyscy już i tak gapią się na mnie

jakbym była w ósmym miesiącu.

HALINA, 11

jak jest tak źle

to może zostanę prezydentem polski? pif paf!

HALINA, 85

to jak wstrzymać słońce i ruszyć ziemią.

HALINA, 11

byłabym dobrym prezydentem.

HALINA, 22

być może nawet najlepszym w historii polski.

ale to się nie wydarzy

aż do roku

HALINA, 85

po prostu się nie wydarzy.

*

HALINA, 85

wiele rzeczy się na świecie nie wydarzyło.

a mogłoby.

ja kiedyś chciałam mieć czarnoskóre dziecko.

HALINA, 22

powinno się marzyć o

zdrowym.

HALINA, 11

albo pięknym zdolnym.

HALINA, 22

ale o czarnoskórym?

to chyba nawet grzech.

musiałabyś wyjść za mąż za czarnoskórego.

straciłabyś polskie obywatelstwo.

HALINA, 11

a nie możesz teraz sobie zrobić?

HALINA, 85

teraz to mam już tyle lat

że zapomniałabym gdzie je położyłam.

życie ma strasznie krótki termin przydatności

do spożycia.

HALINA, 11

nie mogę być nauczycielką

i mieć dziecko?

to co mogę?

*

HALINA, 85

buty sobie kup na pocieszenie.

HALINA, 22

widziałam wczoraj na wystawie.

takie piękne buty!

stałam przed szybą

i wyobrażałam sobie

że je kupuję.

HALINA, 85

nie przymierzałaś?!

HALINA, 11

ja bym przymierzyła.

HALINA, 85

mogłaś w nich chociaż tak po prostu postać.

noga tak pięknie w obcasikach wygląda.

HALINA, 11

jak ja będę duża

to będę miała swój własny majątek.

będę sobie kupowała

co tylko mi się podoba.

HALINA, 22

kobieta nie ma prawa do

posiadania własnego majątku.

HALINA, 11

to kogo byłyby te buty

gdyby je kupiła?

HALINA, 85

jej męża.

HALINA, 11

przecież byłyby na niego za małe.

HALINA, 85

ale to on ma prawo

do posiadania majątku.

HALINA, 11

a my co mamy?

HALINA, 85

w 1926?

prawo do głosu na przykład.

BIELSZE NIE BĘDZIE

Bez komentarza.

SEJM ŚLĄSKI z 1926¹²

cicho jak cicho

uchylają się drzwi

jakby z lękiem

nieśmiało

ktoś przez nie wszedł

mała dziewczynka

mała dziewczynka

niemal uboga

¹² Na podstawie „Garbuska” z “Mały Gość Niedzielny”, 1932, R. 7, nr 24;
<https://www.sbc.org.pl/dlibra/publication/75504/edition/71347/content?ref=desc>.

skromnie ubrana

biały kołnierzyk

biały kołnierzyk

nic tak nie działa jak biały kołnierzyk

mała dziewczynka

niemal uboga

skromnie ubrana

jasne warkocze

niebieskie oczy

ten dziwny blask

zdradza wolę i hart

wolę i hart

biały kołnierzyk

biały kołnierzyk

nic tak nie działa jak biały kołnierzyk

HALINA, 11

dzień dobry. jestem halina.

mam 11 lat.

chciałabym dostać się do tej szkoły.

chcę się uczyć.

a później innych uczyć.

wierzę w to że nauka

może odmienić losy świata.

znam już co najmniej siedem przypadków które mogą odmienić

jak nie losy świata

to przynajmniej moje.

kto co halina.

kogo czego haliny.

komu czemu halinie.
kogo co halinę.
z kim z czym z haliną.
o kim o czym o halinie.
o halino!

jestem pewna że
niewykształconym kobietom
będzie coraz trudniej.
trzeba zacząć wierzyć w naukę.
w coś trzeba wierzyć skoro
idea chrześcijańska
głosząca braterstwo
tanią siłę roboczą znalazła sobie w kobiecie.
dlatego uczę się czytać i pisać.
chcę być samodzielna
żeby żaden jakiś tam mąż nie darował mnie komu będzie chciał
albo żeby mnie tak łatwo nie sprzedał w razie potrzeby
albo nie zapisał komuś w testamencie.
bardzo lubię litery.
na przykład ły.
to bardzo ważna litera ły.
i ął.
jest różnica czy napiszesz
połączenie czy polaczenie.
a napisać można przecież takie rzeczy
które zmienią świat.
dlatego trzeba wiedzieć
co pisać
jak pisać
gdzie pisać.
jednym słowem pisanie jest ważne.
pisanie przyniesie mi

kobiecie
więcej
niż przyniosło mi do tej pory chrześcijaństwo.
cieszę się że dopuszczono kobiety do bycia w niebie
ale pod względem praktycznym
życiowym
politycznym
społecznym
chrześcijaństwo nie dało nam prawie nic.

HALINA, 22
pocą ci się dłonie.

HALINA, 11
bo to są słowa
które nie wiem skąd znam.

HALINA, 85
kiedyś zrobiono taki eksperyment.
rozpylano myszom zapach kwiatu wiśni
myszy bardzo lubią ten zapach.
potem traktowano je lekkimi
elektrowstrząsami.
zwierzęta kojarzyły zapach kwiatu wiśni
z przykrym odczuciem
i gdy tylko znów go czuły
stawały się zalęknione nerwowe
mimo że nikt już
nie drażnił ich prądem.

HALINA, 22
młode tych myszy
podobnie jak ich rodzice

bały się zapachu wiśni.

HALINA, 11 *do Haliny*, 22

ja wiem że to trudna decyzja

ale wybierz pracę.

możesz to dla mnie zrobić

być nauczycielką?

ja tak bardzo bym chciała.

tyle się na to wszystko uczę.

tyle się staram.

obietuję że będę grzeczna będę pamiętała kim jestem

i dlaczego taka jestem.

i nigdy cię nie opuszczę. będę z tobą na dobre i na złe.

w zdrowiu i w chorobie.

PROSZĘ O CISZĘ! TUTAJ SIĘ CZŁOWIEK ROZKLEJA

Halina, w sumie tak samo, jak i jej sąsiadki, najczęściej lubi spędzać czas przed oknem. Wyprowadza wtedy na dwór swój stęskniony wzrok, wybujałe marzenia, a zbyt ciężki brzuch tkwi w poczuciu bezpieczeństwa. Siedzi i wyobraża sobie, jak idzie ulicą jako szczęśliwa nauczycielka, żona i matka w jednym. Trzy w jednym. Lepiej niż szampon.

HALINA, 22

za tym drzewem jest podobno jeszcze jakieś życie z którego przylatują do nas ptaki i bawią się na trzepakach gałęzi. za tym drzewem jest jakieś życie które szumi w tych liściach wiatrem o ciepłym oddechu. jest życie które ma delikatne ręce spokojne spojrzenie i nie mówi za wiele. i takie które nie wbija się w twarz guzikami poduszki i nie wygina w nocy karku. są podobno gdzieś tam takie poranki z których nikt nie żartuje. są takie poranki które nie parzą języka wrzącą pospieszną kawą a krem do twarzy jest wierny obietnicy złożonej na opakowaniu. gdzieś za tym drzewem można sobie żyć i zegarki nie grożą czasem. można być samemu ile tylko się zechce i z kim tylko się zechce. można też nie mieć nic. i to nic może być wszystkim i może być niczym jednocześnie. czyli zupełnie inaczej niż tutaj gdzie mnie chce zmylić wyobrazić zakorzenić zaorać sponiewierać zestarzeć i w końcu zemrze ale najpierw odchudzić więc jem dużo zup. lubię przemieniać rosół

w pomidorową. patrzę jak stajemy się co raz bardziej czerwone. ja i zupa. rosół koncentratuje się w pomidorach a ja się koncentratuję nad generalnym raportem o stanie wielkiego bezsensu. dlaczego rosół miał jeszcze wczoraj sens a dzisiaj jest już na tyle bez sensu że trzeba go przemienić? kto zabrał poniedziałkowy sens życia rosółowi. i jak to jest że rosół ma taką moc żeby dać nowe życie. nowy smak. smak czerwonego poniedziałku. i tak przyglądamy się sobie. rosóło-pomidorowa typie na mnie wielkimi okami tłuszczu. tak wielkimi ogromnymi przekrwionymi pomidorami z tłuszczem że wydaje mi się że widzę wewnątrz ziemi.

poniedziałki nie mają jednak łagodnych spojrzeń. poniedziałki są końcem. skończyłam się w poniedziałek. obym miała tyle żyć ile kot.

ZA WYSOKIE PROGI JAK NA HALINY NOGI

Jako że Haliny nie stać na te nowe buty na obcasach, chodzi w płaskich pantoflach. Co przy jej wadze i tempie chodzenia jest akurat świetnym rozwiązaniem. Dzięki lepszej przyczepności do podłoża, Halina może stawiać pewniejsze i śmielsze kroki.

HALINA, 11

pif paf! gdzie idziesz?

HALINA, 22

do mięsnego.

HALINA, 85

szkoda.

myślałam że może do cukierni.

HALINA, 22

kiedy wprowadzono ustawę celibatową
wiedziałam że muszę przewartościować życie
więc zaczęłam nerwowo jeść.
najpierw ciastka z wróżbą.

Halina, 22 je natrętnie ciasteczka z wróżbą.

MIETEK CHINOL

to nie mieć sensu.

ty się do mnie nie odzywać pół roku.

Halina, 22 zerka na niego. Je dalej.

MIETEK CHINOL

ja ciebie zostawiam.

odchodzę.

ja nie umieć być z kobieta co nic nie mówić.

HALINA, 22

trudno znaleźć taką kobietę.

lepiej to przemyśl.

HALINA, 22

kiedy nie znalazłam w nich tego czego szukałam

przerzuciłam się nigdy na moje ulubione pączki.

marmolada mnie nie zawiodła.

przytyłam wtedy 23 kilo.

wszystko poszło w brzuch.

MIETEK CUKIERNIK

kochana powiedz te dwa magiczne słowa

które połączą nas na wieki.

HALINA, 22

poproszę pączka.

MIETEK CUKIERNIK

jak to mnie podnieca.

HALINA, 22

znamy się już tak długo

może przedstawiś mnie swojej rodzinie?

MIETEK CUKIERNIK

w tym tygodniu to niemożliwe.

żona z dziećmi wyjechała do teściowej.

HALINA, 22

ja chodzę z tobą nie na żarty

wiesz?

MIETEK CUKIERNIK

ja też jestem głodny.

HALINA, 22

czemu mnie jeszcze nigdy nie pocałowałeś?

MIETEK CUKIERNIK

próbowałem ale odbiłem się od brzucha.

HALINA, 22

wiesz że nie znajdziesz lepszej niż ja?

idę.

MIETE CUKIERNIK

odprowadzę cię.

HALINA, 22

nie trzeba.

MIETEK CUKIERNIK

i tak tylko wzrokiem.

HALINA, 22
już nie wrócę.

MIETEK CUKIERNIK
nie rób tego naszemu dziecku.

HALINA, 22
jakiemu dziecku?

MIETEK CUKIERNIK
to ty nie jesteś w ciąży?

HALINA, 22
wywaliło mi taką ciążę spożywczą.
no trudno.
wytatuowałam sobie nawet pączka
o tutaj na kości biodrowej.

HALINA, 11
po co?

HALINA, 22
żebym zawsze miała pod ręką coś do jedzenia.

HALINA, 85
i dobrze.
kobieta bez krągłości jest jak spodnie bez kieszeni.
nie ma gdzie rąk podziać.
choć teraz to mi tego pączka tak pomarszczyło
że przypomina bardziej suszoną śliwkę.

HALINA, 22

poźniej postanowiłam

że chyba jednak coś zrzucę.

poszłam do lekarza.

dał mi tabletki.

mówił żeby cztery rzucać na podłogę i podnosić.

i tak dwadzieścia powtórzeń trzy raz dziennie.

miałam zrzucić 8 kilo

ale zostało mi jeszcze 11.

no więc zaczęłam biegać.

biegałam do mięsnego.

HALINA, 22

spóźniłam się?

MIETEK RZEŹNIK

data się jeszcze zgadza.

co podać?

HALINA, 22

najchudsze mięso.

MIETEK RZEŹNIK

nie polecam. nie najesz się.

HALINA, 22

a ta pierś z kurczaka i nóżki?

wyglądają na chude i świeże.

mogę dotknąć?

MIETEK RZEŹNIK

co jeszcze?

HALINA, 22

dlaczego tak do mnie mówisz? czy ja jestem gruba?
może powiesz mi komplement?

MIETEK RZEŹNIK

masz bardzo dobry wzrok.

HALINA, 22

co jeszcze?

MIETEK RZEŹNIK

masz ładne stopy.

HALINA, 22

naprawdę?

MIETEK RZEŹNIK

tak.

takie małe.

lubię małe stopy

u kobiety.

HALINA, 22

naprawdę?

też cię kocham.

MIETEK RZEŹNIK

małe stopy u kobiety to podstawa.

może wtedy stać bliżej zlewu.

Mietek wcale Haliny nie odprowadził. Nawet wzrokiem. Wzrok spuścił po sobie. W spuszczeniu po sobie był przecież mistrzem. Dlatego miał silne dłonie i mógł pracować jako rzeźnik. Ale wróćmy do Haliny, bo to o nią tu chodzi. A nawet biega.

CHOROBA JASNA! CZY JEST NA SALI LEKARZ?

Halina w takim pędzie zwiewała od Mietka, że wydawać by się mogło, że się uniosła nad miastem i ponad siebie. Wzbicie się na takie wyżyny może nie raz kosztować zdrowie.

HALINA, 22¹³

czy myślicie
że tak spieszno nam tu było
na śląsk
wiedząc
że jesteśmy skazane na staropanieństwo?
że co? znęcił nas 40-procentowy dodatek?
na pewno nie.
wolałybyśmy zostać w domu
gdzie nie byłybyśmy kalekami
ale równouprawnionymi obywatelkami!
gdzie wolno by nam i za mąż wyjść i pracować.
miałybyśmy zaspokojenie swych potrzeb indywidualnych
materialnych i moralnych.
śpieszyłyśmy tu
by podjąć się wielkiego zadania
pomagania polakom śląskim
w walce z germanizacją
by pracować dla dobra ojczyzny z całym oddaniem.
przygotowane byłyśmy na szykany ze strony
wrogich żywiołów
i na syzyfowe trudy
jakie tu znalazłyśmy
ale zakonnej klauzury celibatowej
odmówienia nam praw obywatelskich
nie spodziewała się żadna z nas!

¹³ <http://www.nowiny.rybnik.pl/artykuł,37005,w-starej-polsce-w-celibacie-musieli-zyc-nie-tylko-ksieza.html>.

SEJM ŚLĄSKI z 1926

statystyki są bezwzględne
szesnaście procent nauczycielek choruje
wirusy bakterie w sobie mutuje
a nauczycieli tylko trzy procent.
wniosek jest prosty
i prawdziwie wielki
nauka w szkole za bardzo absorbuje nauczycielki
nie mają one siły na wprowadzenie dyscypliny

jest rzeczą niemożliwą
być dobrą żoną dobrą matką
dobrą nauczycielką
to jest rzeczą niemożliwą

urlopy złączone z macierzyństwem
zamężnych nauczycielek
są zbyt dużym obciążeniem
skarbu śląskiego
bo na czas urlopów trzeba
wyznaczać zastępstwa
na przykład za nauczycielkę
języka polskiego

jest rzeczą niemożliwą
być dobrą żoną dobrą matką
dobrą nauczycielką
to jest rzeczą niemożliwą

No i bach.

ŻYCIE. SPÓŁKA Z O.O.

Nic więcej.

LEKARZ

zemdłała pani.

HALINA, 22

który dzisiaj?

LEKARZ

1926.

HALINA, 22

szkoda.

LEKARZ

zrobiliśmy badania.

HALINA, 22

mogę już iść?

LAKARZ

wyszło nam

że ma pani w żołądku

bardzo sporo niepokoju

i złości.

HALINA, 22

a kto nie ma.

co to za szpital?

bio eko bazar zdrowia?

LEKARZ

kolejna zła wiadomość jest taka
że są przerzuty.
na płuca mózg wątrobę.

HALINA, 22

po prostu niech pan to powie
halino umierasz.

LEKARZ

to zależy jak u pani z trawieniem.
widzieliśmy na prześwietleniu
że ma pani jeszcze niestrawioną
ustawę celibatową.

HALINA, 22

da pan tabletki
i idę do domu.

LEKARZ

na pewno wypiszemy pani witaminę K
w potrójnej dawce.
ze względu na klimat.
każda kobieta na śląsku powinna ją brać.
musiała pani o niej słyszeć
3K - kinder küche kirche.
ale jeszcze skonsultujemy to
ze specjalistą.

GŁUCHY TELEFON

Halinie burczy w brzuchu. Niestrawiona ustawa była chyba pisana na naprawdę ciężkostrawnym papierze. Brzuch gada jak najęty. Głośniej, ciszej, altem, sopranem, po polsku, po śląsku, od rzeczy, do nas — pełna skala, duża rozpiętość. Ale zawsze idealnie trafia w dźwięki, linia melodyczna utrzymana, taśma profesjonalna, voice of poland wśród brzuchów. Tłumacz, specjalista od mowy brzucha, konsultuje dziwny przypadek Haliny.

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY

Brzuch burczy, a tłumacz to tłumaczy. Logiczne.

szanowni państwo

miło mi was wszystkich widzieć.

cieszę się że zainteresowanie moją osobą

przerosło nawet mój obwód.

widzę też że nie jestem sam.

dobrze widzieć wiele spuchniętych życiem brzuchów.

trawienie ciągłe problemy z trawieniem.

odkładanie złości niepokoju. to wszystko zalega w jelitach.

a jelito grube nie jest aż tak grube żeby to wszystko przetrzymać.

chciałem powiedzieć w imieniu jelit żołądka i wątroby

jesteśmy zestresowani i zmęczeni ciągłymi problemami z trawieniem

złości i niepokojów.

i brakiem współpracy. tworzymy przecież jeden organizm.

a nie czujemy od was wsparcia.

dlatego postanowiliśmy wyleczyć się autoimmunologicznie.

sami sobie poradzimy ze zderającym nas stresem.

założyliśmy zespół bo powszechnie wiadomo że muzyka leczy obyczaje. koi nerwy.

nazywamy się

zespół jelita drażliwego.

podczas naszych koncertów stawiamy na

efekty specjalne.

ludzie teraz lubią dym. w teatrze lubi się nawet dużo dymu.

więc my też stawiamy na efekciarstwo i w trakcie naszych koncertów

puszczamy dużo gazów.

pamiętajcie tu nie chodzi o robienie brzusków.
chodzi o prostą rzecz. banalną.
o to żeby się tak nie zapierać.
tylko żeby puścić zwieracze.
wykorzystaj swoją złość swój niepokój
cały ten stres
i zamień go
w swoją siłę.
niech doda ci mocy.

HALINA, 22

pan to wszystko tłumaczy?
dokładnie tak jak to się burczy?
trochę niższym głosem pan powinien to wszystko mówić.
to jest zespół rockowy zespół jelita drażliwego nie jakieś tam pierdolenie o szopenie.
prawdziwy hardkor.
proszę to wyraźnie wszystkim powiedzieć.

PIOSENKA ZESPOŁU JELITA DRAŻLIWEGO

zjada mnie
zjada mnie
zjada mnie
stres

zjada mnie
zjada mnie
zjada mnie
stres

choroba
społeczna dopadła mnie
straciłem równowagę
straciłem sens

brak determinacji
drażny mi ciało
życia życia w nim jest za mało

zjada mnie
zjada mnie
zjada mnie
stres

zjada mnie
zjada mnie
zjada mnie
stres

człowieku
bądź moją równowagą
lecz nie objawy
ale przyczyny
inaczej wpędzisz się w maliny

LEKARZ
przewieziemy panią do
nieważne.
spróbujemy jednej takiej
alternatywnej metody.

OGROMNA BETONOWA WIEŚ

Blok. Okna. Pelargonie. Parapety. Sąsiadki. Wszystkie wypindrzone. Nie można się światu pokazać zaniedbaną, a co dopiero sąsiadce. Każda z nich czujna i skupiona. Jedna mądrzejsza od drugiej. Trwa zlot i dyskusja nad generalnym raportem o kondycji osiedla i całego świata. Jak co czwartek. Tradycja. A tradycję należy szanować.

TRWAŁA ONDULACJA

słyszałyście

ENDOPROTEZA

tylko nie mów że ten spod czwórki

zostawił żonę

PANI WALEWSKA

wiedziałam

że ma kochankę

TRWAŁA ONDULACJA

halina

w szpitalu wylądowała

NAFTALINA

może nastąpiło rozwiązanie ciąży spożywczej

TRWAŁA ONDULACJA

słyszałam że zemdlą

NAFTALINA

nie mogła zemdleć

PANI WALEWSKA

takie grube to nie mdleją

chude tylko niedożywione

ENDOPROTEZA

ona na niedożywną nie wyglądała

TRWAŁA ONDULACJA

może ze stresu

PANI WALEWSKA

a co to jest

NAFTALINA

wymyślili nową chorobę

ENDOPROTEZA

tyle lat żyję

i żadnego stresu nie złapałam

NAFTALINA

bo to trzeba wiedzieć jak o siebie dbać

PANI WALEWSKA

jeść dobrze trzeba

witaminy brać

i w domu siedzieć

TRWAŁA ONDULACJA

ja już tylko do sklepu chodzę

pójdę gdzieś dalej

i od razu katar przeziębienie

NAFTALINA

w domu ciepło

bezpiecznie

żadna zaraza nie wejdzie

ENDOPROTEZA

teraz to przywlekają różne świństwa

PANI WALEWSKA

ściągnęli te nauczycielki
to zwiozły ze sobą choroby

TOP WOMAN. JEDNA NA DZIESIĘĆ.

Halina, jako pierwsza w Polsce kobieta, która odważyła się powiedzieć, co myśli o ustawie celibatowej (patrz scena Choroba Jasna!...), od razu została przewieziona na sygnale ze szpitala do telewizji.

PREZENTER

w dzisiejszym programie top woman. jedna na dziesięć
poznamy halinę. halina ma 22 lata.
z zawodu jest nauczycielką.
przyjechała na śląsk z pomorza aby pracować w tutejszej szkole.
niestety wprowadzono ustawę celibatową.
halinie zestresował się brzuch.
wiele osób myślało że jest w ciąży.
a była to ciąża na pewno zagrożona zwolnieniem z pracy.
problemy brzucha haliny zainteresowały największych
specjalistów z dziedziny medycyny psychologii języków obcych prawa
i administracji.
halina. chciałaby być nauczycielką i żoną jednocześnie.
uważa że jest w stanie pogodzić te obowiązki
bez szkody dla swoich uczniów.
teza odważna i kontrowersyjna.
postanowiliśmy sprawdzić
czy halina rzeczywiście ma
te niebywałe predyspozycje
i potrafi być jednocześnie żoną matką
i nauczycielką.
poznajcie halinę.

HALINA, 22

dobry wie

PREZENTER

dobry wieczór halino.

skąd w tobie ta myśl

że jesteś w stanie pracować zawodowo

i dbać o dom.

wiele kobiet mówi że to heroiczna i niemożliwa rzecz.

HALINA, 22

wydaje mi się że rozkładając

obowiązki domo

PREZENTER

rozkład źle się kojarzy.

z rozpadem. wątpię więc

w słuszność twojej tezy.

HALINA, 22

wie pan

tera

PREZENTER

jesteś tego pewna?

kobieta jak nikt inny potrafi

zadbać o dziecko.

HALINA, 22

ale można prze

PREZENTER

nie do końca mnie to przekonuje.

może jakoś to

uargumentujesz?

HALINA, 22

na przykład gdyby ojcie

PREZENTER

nie wiem nie wiem

to dość kontrowersyjne.

HALINA, 22

jeżeli tego nie spróbu

PREZENTER

ja zawsze czułem że

szpinak jest niedobry.

spróbowałem i się o tym przekonałem.

HALINA, 22

ale szpina

PREZENTER

o tym właśnie mówię.

HALINA, 22

nie zgadzam się na

PREZENTER

ale czy to co jest dobre dla ciebie

jest dobre dla innych?

HALINA, 22

o to samo możemy zapy

PREZENTER

i tu się zgadzamy.

zapytaliśmy twoje sąsiadki

co myślą o tym pomysle.

posłuchajmy.

PANI WALEWSKA

nie znam jej tak dobrze

ENDOPROTEZA

ta brunetka tak

TRWAŁA ONDULACJA

dziwnie jej z oczu patrzy

NAFTALINA

kiedyś poszłam do niej po cukier

a ona

nie mam nie słodzę mówi

a brzuch ma taki wywalony

widział pan

przecież widać po niej że słodzi

PREZENTER

jak widzisz halinko

kobiety mają zupełnie

inne oczekiwania

niż ty

HALINA, 22

ale żadna nie

PREZENTER

właśnie

żadna z nich

żadna z nich

nie ma takich pomysłów

co ty

HALINA, 22

one nie wiedzą że

PREZENTER

halinko każdy wie

że herbatę się słodzi.

dłaczego nie chciałaś pożyczyć cukru?

HALINA, 22

tu nie o cukie

PREZENTER

czyli po złości?

HALINA, 22

nie.

to nie

PREZENTER

nienawiść?

dużo masz w sobie

nienawiści?

HALINA, 22

czuję że

PREZENTER

to cię zżera tak?

HALINA, 22

nic mnie n

PREZENTER

to jak? mówisz teraz że to nic

a wcześniej zupełnie co innego

HALINA, 22

nigd

PREZENTER

czyli cofasz to wszystko co powiedziałaś?

HALINA, 22

nic nie

PREZENTER

zawsze jesteś tak na nie?

HALINA, 11

jak tu śmierdzi.

coś tu strasznie śmierdzi.

HALINA, 85

nieświeży oddech potrafi zrujnować życie towarzyskie.

zapach z ust wiele razy kończył wielkie miłości.

HALINA, 11

najlepiej to

potrzeć palcami tylną część języka i powąchać swoje palce.

HALINA, 85

wyjmij te paluchy z buzi.

w ludzkim oddechu znajduje się aż 400 lotnych substancji organicznych.

policzyłam je odkąd przeszłam na emeryturę.

mam udokumentowane badania.

kobięcy oddech ma tyle samo substancji co męski.

nie ma różnicy.

HALINA, 11

podobno miętówki i zagryzanie natki pietruszki

są dobre na nieświeży oddech.

HALINA, 85

najlepiej zmienić myślenie.

można na przykład

podjąć jakąś życiową decyzję i być konsekwentnym.

HALINA, 22

czyli muszę wybrać?

już? teraz?

rodzina czy praca?

HALINA, 85

masz jeszcze chwilę.

przynajmniej do menopauzy jesteś decyzyjna.

później musisz brać

pierwszego lepszego.

jeżeli się taki znajdzie

co cię będzie chciał.

nikt nie lubi zwiędłych kwiatów
trzymać w domu.

PREZENTER

a pani kim jest?

HALINA, 85

ja?

PREZENTER

bardzo fajna twarz.

taka niemedialna.

i wiek. ile pani ma lat?

HALINA, 85

85.

PREZENTER

niesamowite!

i pani tak sama dała radę tutaj przyjść?

HALINA, 85

co pan ma na myśli?

PREZENTER

to co wszyscy.

HALINA, 85

a co ja kogo interesuje?

PREZENTER

a zdziwiłaby się pani.

poproszę światło na panią!

TEORIA BEZWZGLĘDNOŚCI

Halina postanawia jednak walnąć prawdą między oczy. Raz, a porządnie. Taką ma nadzieję. Niestety przelicza się bardzo szybko. Ludzi nie interesuje, co Halina ma do powiedzenia, co myśli i czuje. Ludzie zwracają uwagę na inne rzeczy.

HALINA, 85

teraz myślę sobie
zanim w popiół się zmienię
chcę być wielkim płomieniem
chcę się wzbić ponad świat
ogrzać niebo marzeniem.¹⁴
mogłam wyjechać.
zostawić wszystko.
ale za bardzo się
przywiązałam.
do tego miasta.
albo to miasto przywiązało
mnie.
czy żałuję?

Halina mówi dalej, ale zostaje zagłuszana przez widzów, ludzi, tłum. Tak już jest. Prawo większości. Demokracja.

HALINA, 85

nie słysząc, co mówi

wygląda jakby od kilku lat nie żyła
niech siedzi w domu
do szafy z nią
bardzo brzydko się starzeje
te włosy może by je związała

¹⁴ Jacek Cygan, To nie ja, [źródło: https://www.tekstowo.pl/piosenka,edyta_gorniak,to_nie_ja.html].

a ten makijaż fatalny

kiedyś była taka piękna

HALINA, 85

nie słysząc, co mówi

widać się nie szanowała

mam wiele sąsiadek w tym wieku ale wyglądają lepiej

myślę że fajnie by wyglądała w koku

rozumiem że halloween ale mogłaby się nie pokazywać publicznie

z taką japą poleciałbym do stodoły po sznur

może jest chora

myślę że jest samotna i nieszczęśliwa

HALINA, 85

nie słysząc, co mówi

boże kobieta wrak

może jakaś pomoc psychologa jej pomoże

wygląda jak strach na wróble

albo rzeczywiście chora albo malowała się po ciemku

niestety już nie wygląda żeby z domu wychodzi

i ludziom się na oczy pokazywa

twarz porwana jak pole po żniwach

truchtem zanieść ją do muzeum

HALINA, 85

nie słysząc, co mówi

noc żywych trupów

chodząca skamielina

czas już na hospicjum

z muzeum figur woskowych ją przywieźli

do horroru z nią

moja teściowa ma tyle samo lat co ona ciężko pracowała urodziła troje dzieci szybko owdowiała
latem spadła z roweru załamała rękę a wygląda lepiej niż ona

HALINA, 85

nie słycać, co mówi

osoby stare powinny siedzieć w domu

została pewnie ukarana za to że nie miała dzieci i rodziny

mogłaby się powiesi

szacunek się należy każdemu ale są jakieś granice

strach patrzeć na tę kobietę

moim zdaniem kobiety w tym wieku są karykaturalne i powinny być utylizowane

ona się nie zestarzała ona się zepsuła

nie można patrzeć na to monstrum

HALINA, 85

nie słycać, co mówi

zawsze wyglądała jak winetou ale teraz to już jak ostatni mohikanin

moja mama wychowała 6 dzieci ładne córki i dwóch synów ale wiercie mi że na twarzy młodo
wygląda

po co ona z grobu wylazła

błagam schowajcie ją nie będę mógł zasnąć

eutanazja raz dla tej pani

HALINA, 85

nie słycać, co mówi

bezwstydna że się w tym wieku na ulicy pokazuje

a taka ładna kiedyś była taka młoda kobieta i po co jej to było po co było jej pracować

kobieta powinna siedzieć w domu i o siebie dbać

no i o dom

POSŁOWIE

Posłowie Sejmu Śląskiego z 1926 w dniu 29 marca tegoż roku wprowadzili na Śląsku ustawę celibatową. Rozwiązywała ona jeden z najważniejszych problemów, z którym borykał się Śląsk, czyli niezamężne nauczycielki. Ustawa ta zakazywała służby nauczycielskiej wskutek zawarcia przez nauczycielkę związku małżeńskiego.

Do października 1922 roku w województwie Śląskim znalazło zatrudnienie 3000 nauczycieli z centralnej Polski. Na początku lat dwudziestych kobiety stanowiły około 20% pedagogów. Ślązacy odnosili się do nauczycielek podejrzliwie i niechętnie, gdyż w tradycjonalistycznym regionie kobieta wciąż była postrzegana przede wszystkim jako żona i matka, a nie osoba pracująca zawodowo. Z tego powodu pojawiały się wnioski osób miejscowych, by zatrudniać na stanowiska nauczycielskie mężczyzn, z argumentacją, że nauczycielki (...) mają demoralizujący wpływ na młodzież. (...) Wykształcone kobiety, które chciały w latach międzywojennych pracować w szkołach na Górnym Śląsku, nie mogły wychodzić za mąż. Żeby uczyć dzieci, musiały być samotne. Właściwie żyć jak zakonnice - kontrolowano ich strój, wolny czas, znajomości.

Przyjęcie ustawy spotkało się z niezadowoleniem reszty kraju. Alarmowano, że to naruszenie zasad polskiej konstytucji, powrót do ciemnoty. Ślązacy twierdzili, że przeciwnie - jest to przywilej dla zamężnych kobiet, które mają zbyt dużo rodzinnych obowiązków, żeby jeszcze zarabiać.

Ale dotyczyło to tylko nauczycielek. Robotnice, sprzedawczynie czy urzędniczki po ślubie mogły nadal pracować. Dezaprobatę wobec przyjętej ustawy wyrażały również Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych i Związek Nauczycielstwa Polskiego. W pismach kierowanych do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podnoszono kwestię zgodności tej ustawy z polskim prawodawstwem, w tym przede wszystkim z konstytucją RP. Ustawa przewidywała bowiem rekompensatę za zwolnienie w postaci odprawy, ale jej przyjęcie łączyło się z utratą nabytych świadczeń emerytalnych. Rząd i prezydent unikali zajęcia stanowiska w sprawie ustawy celibatowej, wyrażając milczące przyzwolenie na jej obowiązywanie. Ignacy Mościcki zatwierdził ustawę dopiero dekretem z 28 października 1933 roku. Przyjęcie ustawy było jednym z ustępstw wobec Ślązaków, obok większego wymiaru godzinowego lekcji religii i obowiązku łączenia funkcji kierownika szkoły z posadą organisty.¹⁵

Ustawę uchylono 20 kwietnia 1938 ustawą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 3 marca 1938.

¹⁵ <https://naszahistoria.pl/ustawa-celibatowa-przed-wojna-zlamala-zycie-wielu-nauczycielkom-w-woj-slaskim/ar/12615089>.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ustawa_w_sprawie_rozwiązania_stosunku_służby_nauczycielskiej_w_skutek_zawarcia_przez_nauczycielkę_związku_małżeńskiego